

VALLANKUMOUS JA VASTAVALLANKUMOUS

Vuoden 1905 lokakuussa Venäjä koki vallankumouksen suurimman nousun. Proletariaatti heitti tieltään Bulyginin Duuman ja innosti laajat kansanjoukot mukaansa suoranaiseen taisteluun itsevaltiutta vastaan. Vuoden 1907 lokakuussa meillä on nähtävästi avoimen joukkotaistelun suurin lasku. Mutta vuoden 1905 joulukuun tappion jälkeen alkanut laskukausi ei tuonut tullessaan ainoastaan perustuslaillisten illuusioiden kukoistusta, vaan myöskin niiden täydellisen romahduksen. Kolmas Duuma, joka kutsutaan koolle kahden Duuman hajotuksen ja kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksen jälkeen, tekee selvän lopun kaudesta, jolloin uskottiin itsevaltiuden rauhalliseen yhteiselämään kansanedustuksen kanssa, ja alkaa uuden kauden vallankumouksen kehityksessä.

Tällaisena ajankohtana, jollaista nykyisin elämme, Venäjän vallankumouksen ja vastavallankumouksen vertaileminen, vallankumouksellisen rynnistyksen kauden (1905) ja vastavallankumouksellisen perustuslakileikin kauden (1906 ja 1907) vertaileminen herää itsestään. Jokainen poliittisen linjan määrittely lähimmäksi kaudeksi sisältää kiertämättömästi tällaisen vertailun. „Vallankumouksen virheiden” eli „vallankumouksellisten illuusioiden” vertaileminen „myönteiseen perustuslailliseen työhön” on nykyisen poliittisen kirjallisuuden perusmotiivi. Siitä huutavat kadetit vaalikokouksissa. Siitä laulaa, huutaa ja haastaa liberaalinen lehdistö. Siinä on hra Struvekin, joka kiihkeästi ja kiukkuisesti purkaa harminsa vallankumouksellisten niskaan sen johdosta, että toiveet „kompromissiin” ovat kokonaan romahtaneet. Siinä on Miljukovkin, jonka on tapausten kulku pakoittanut, kaikesta hänen teeskentelystänsä ja

jesuiittamaisuudestaan huolimatta, päätymään selvään, tarkkaan ja — mikä on tärkeintä — totuudenmukaiseen johtopäätökseen: „viholliset ovat vasemmalla”. Siinä ovat myöskin „Tovarishtsh” lehden hengen mukaiset publisistit, Kuskova, Smirnov, Plehanov, Horn, Jordanski, Tsherevanin y.m., jotka moittivat loka—joulukuun taistelua kevytmielisyysdestä ja julistavat, enemmän tai vähemmän avoimesti, „demokraattista” liittoutumaa kadettien kanssa. Tuon samean virran todella kadettilaiset ainekset ilmentävät porvariston vastavallankumouksellisia pyrkimyksiä ja intelligenttiporvarien rajatonta lakeijamaisuutta. Niillä aineksilla taas, jotka eivät vielä ole menneet aivan Struveen asti, on vallitsevana piirteenä se, *etteivät he käsitä* vallankumouksen ja vastavallankumouksen välistä yhteyttä Venäjällä, *etteivät he pysty* tarkastelemaan kaikkea kokemaamme yhtenä kokonaisena yhteiskunnallisena liikkeenä, joka kehittyy oman sisäisen logiikkansa mukaisesti.

Vallankumouksellisen rynnistyksen kausi näytti Venäjän väestön luokkakokoonpanon ja eri luokkien suhtautumisen vanhaan itsevaltiuteen *toiminnassa*. Tapahtumat ovat nyt opettaneet kaikkia, jopa marxilaisuudelle aivan vierasta väkeäkin, alkamaan vallankumouksen ajanlaskun vuoden 1905 tammikuun 9 päivästä, s.o. yhteen määrättyyn *luokkaan* kuuluvien *joukkojen* ensimmäisestä *tietoisesti* poliittisesta liikkeestä. Kun sosialidemokratia johti Venäjän taloudellisten tosiolojen analyysista proletariaatin johtavan osuuden, hegemonian vallankumouksessamme, niin se näytti teoreetikkojen kirjalliselta viettymykseltä. Vallankumous vahvisti meidän teoriamme, sillä se on ainoa todella vallankumouksellinen teoria. Proletariaatti kulki todellisuudessa koko ajan vallankumouksen kärjessä. Sosialidemokratia osoittautui todellisuudessa proletariaatin aatteelliseksi etujoukoksi. Joukkojen taistelu kehittyi proletariaatin johdolla tavattoman nopeasti — nopeammin kuin monet vallankumoukselliset olivat odottaneet. Yhden vuoden kuluessa se kohosi päättäväisimpiin historian tuntemiin vallankumouksellisen rynnistyksen muotoihin saakka, joukkolakkoon ja aseelliseen kapinaan saakka. Proletaristen joukkojen järjestyneisyys kasvoi hämmästyttävällä nopeudella itse taistelun kulussa. Proletariaatin jälkeen alkoivat järjestyä väestön muut kerrokset muodostaen vallankumouksellisen kansan taisteluhenkisiä kantajoukkoja.

Järjestäytyivät erilaisten toimihenkilöiden puoliproletaariset joukot, sitten demokraattiset talonpoikaisjoukot, ammatti-intelligenssi j.n.e. Proletariaatin voittojen kausi oli Venäjällä ennennäkemätöntä, jopa eurooppalaiseltakin näkökannalta jättiläismäistä joukkojärjestyneisyyden kasvua yleensä. Proletariaatti saavutti tuona aikana työehtoihinsa koko joukon parannuksia. Talonpoikaisjoukot saivat aikaan tilanherrojen mielivallan „supistamisen”, maan vuokra- ja myyntihintojen alentamisen. Koko Venäjä saavutti huomattavan kokoontumis-, sanan- ja yhdistymisvapauden, saavutti sen, että itsevaltius luopui koko kansan edessä vanhasta järjestyksestä ja että perustuslaki tunnustettiin.

Kaikki se, mikä vapautusliikkeellä on tähän mennessä Venäjällä voitettu, on voitettu kokonaisuudessaan ja yksinomaan joukkojen vallankumouksellisella taistelulla, joukkojen, joiden etunensä on kukenut proletariaatti.

Käänte taistelun kehityksessä alkaa joulukuun kapinan tappiosta. Vastavallankumous siirtyy askel askelelta hyökkäykseen sitä mukaa kuin joukkotaistelu heikkenee. Ensimmäisen Duuman kautena tämä taistelu ilmeni vielä hyvin vaikuttavana talonpoikaisliikkeen voimistumisessa, maanorjuuttajatilanherröiden pesien laajamittaisessa hävittämisessä, monissa sotilaskapinoissa. Ja taantumus hyökkäsi silloin hitaasti, rohkenematta suorittaa heti valtiokaappausa. Vasta sen jälkeen, kun vuoden 1906 heinäkuun kapina Viaporissa ja Kronstadtissa oli tukahdutettu, se käy rohkeammaksi, pystyttää kenttöoikeuskomennon, alkaa osa kerrallaan riistää vaalioikeutta (senaatin selitykset⁴⁸) ja piirittää toisen Duuman vihdoin lopullisesti poliisisaartorenkaaseen sekä kaataa maahan koko paljonpuhutun perustuslain. Joukkojen kaikenlaisten omien, vapaiden järjestöjen tilalle tuli tuona aikana „legaalinen taistelu” Dubasovien ja Stolypinien tulkitseman poliisiperustuslain puitteissa. Sosialidemokratian tilalle johtavaan asemaan tulivat kadetit, jotka olivat vallitsevana kummassakin Duumassa. Joukkoliikkeen laskun kausi oli kadettipuolueen suurimman kukoistuksen kautta. Tuo puolue käytti hyväkseen tätä laskua ja esiintyi „taistelijana” perustuslain puolesta. Se pyrki kaikin voimin pitämään kansassa yllä uskoa tuohon perustuslakiin ja saarnasi nimenomaan „parlamentaariseen” taisteluun rajoittumisen välttämättömyyttä.

„Kadettilaisen perustuslain” romahdus on kadettilaisen taktiikan ja kadettien hegemonian romahdus vapaustaistelussa. Kaikkien niiden järkeilyjen omanvoitonpyyntöinen luokkaluonne, joita liberalismimme esitti „vallankumouksellisista illuusioista” ja „vallankumouksen virheistä”, tulee selvästi esiin verrattaessa vallankumouksen kumpaa-kin kautta toisiinsa. Proletaarinen joukkotaistelu hankki voittoja koko kansalle. Liikkeen liberaalinen johto ei tuottanut mitään muuta kuin tappioita. Proletariaatin vallankumouksellinen rynnistys kohotti herkeämättä joukkojen tietoisuutta ja järjestyneisyyttä asettaen niiden ratkaistavaksi yhä korkeampia tehtäviä, kehittäen niiden itsenäistä osallistumista poliittiseen elämään, opettaen niitä taistelemaan. Liberaalien hegemonia kummankin Duuman aikana polki alas joukkojen tietoisuutta, hajotti niiden vallankumouksellista järjestyneisyyttä, sumensi tietoisuutta demokraattisista tehtävistä.

I ja II Duuman liberaaliset johtajat näyttivät mainiosti kansalle polvillaankäytävän legaalisen „taistelun”, joka johti siihen, että itsevaltiudelliset maaorjuuttajat yhdellä kynän piirrolla pyyhkäisivät olemattomiin liberaalien löpöttelijäin perustuslaillisen paratiisin ja nauroivat ministeriöiden eteishuoneissa kävijäin ovelalle diplomatialle. Liberaalien tilillä ei ole ainoatakaan voittoa koko Venäjän vallankumouksen ajalta, ainoatakaan saavutusta, ainoatakaan edes jossain määrin demokraattista edesottamusta, joka olisi järjestänyt kansan voimia taisteluun vapaudesta.

Vuoden 1905 lokakuuhun saakka liberaalit noudattivat joukkojen vallankumouksellisen taistelun suhteen toisinaan myötätuntoista neutraalisuutta, mutta jo silloinkin he alkoivat esiintyä sitä vastaan lähettäen tsaarin luo lähetystöjä pitämään halpamaisia puheita ja kannattaen Bulyginin Duumaa ei väärinkäsityksestä, vaan suoranaisestä vihamielisyydestä vallankumousta kohtaan. Vuoden 1905 lokakuun jälkeen liberaalit eivät muuta tehneetkään kuin pettivät häpeällisesti kansan vapauden asiaa.

Marraskuussa 1905 he lähettivät hra Struven keskustelemaan salaisesti hra Witten kanssa. Keväällä 1906 he mursivat vallankumouksellisen boikotin ja kieltäytymisellään esiintymästä avoimesti koko Euroopan kuullen lainaa vastaan auttoivat hallitusta saamaan miljardeja Venäjän

valloittamiseksi. Kesällä 1906 he kävivät takaoven kautta kauppoja Trepovin kanssa ministerisalkuista ja taistelivat „vasemmistolaisia”, s.o. vallankumousta, vastaan I Duumassa. Tammikuussa 1907 he taaskin juoksentelivat poliisiviranomaisten luona (Miljukovin käynti Stolypinin luona). Keväällä 1907 he *tukivat* hallitusta II Duumassa. Vallankumous paljasti erittäin nopeasti liberalismiin ja näytti käytännössä sen vastavallankumouksellisen olemuksen.

Tässä suhteessa perustuslaillisten toiveiden kausi ei mennyt lainkaan hyödyttää kansalle. Ensimmäisen ja toisen Duuman kokemus ei ainoastaan opettanut ymmärtämään liberalismiin vallankumouksessamme esittämän osan koko ääretöntä surkeutta. Ei, tuo kokemus teki myös käytännössä lopun yrityksestä johtaa demokraattista liikettä sellaisen puolueen taholta, jota vain poliittiset piimäsuut tai vanhuudenhöperöt saattavat pitää todella perustuslaillis-
„demokraattisena”.

Vuonna 1905 ja vuoden 1906 alussa porvarillisen demokratian luokkakokoonpano Venäjällä ei ollut vielä kaikille selvä. Sellaisia toiveita, että itsevaltiut ja jossain määrin laajojen kansanjoukkojen todellinen edustus voidaan liittää yhteen, ei ollut ainoastaan eri kulmakuntien tietämättömällä ja kiusatulla väellä. Nuo toiveet eivät olleet vieraita myöskään itsevaltiuden hallitseville piireille. Minkä vuoksi vaalilaki antoi talonpoikaistolle sekä Bulyginin että Witten Duumaan huomattavan edustuksen? Sen vuoksi, että valalla oli vielä usko maaseudun monarkistiseen mielialaan. „Maanjussi pelastaa”, tämä hallituksen sanomalehden huudahdus keväällä 1906 ilmaisi hallituksen luottamuksen talonpoikaisjoukkojen vanhoillisuuteen. Noina aikoina kadetit eivät käsittäneet talonpoikain demokratismiin ja porvarillisiin liberalismiin välistä antagonismia, vaan olivat jopa peloissaan talonpoikien takapajuisuuden vuoksi ja halusivat vain yhtä: että Duuma auttaisi tekemään vanhoillisesta tai välinpitämättömästä talonpojasta liberaalin. Keväällä 1906 hra Struve lausui rohkean toivomuksen, kun kirjoitti: „talonpoika tulee Duumassa kadetiksi”. Kesällä 1907 samainen hra Struve nosti taistelulipun työpuolueita eli vasemmistopuolueita vastaan, jotka olivat pahimpana hättänä porvarillisen liberalismiin ja itsevaltiuden välisen kaupan solmimisessa. Puolentoista vuoden kuluessa liberaalit vaihtoivat talonpoikain poliittisen valistamisen tun-

nuksen tunnukseen taistelusta poliittisesti „liian” valistunutta ja vaativaista talonpoikaa vastaan!

Tuo tunnusten vaihtaminen ilmaisee äärimmäisen selvästi liberalismiin täydellistä vararikkoa Venäjän vallankumouksessa. Maaseutuväestön demokraattisten joukkojen ja maaorjuuttajatilanherröiden välinen luokka-antagonismi osoittautui paljon syvemmäksi kuin pelkurimaiset ja tylsä-järkiset kadetit olivat luulleet. Sen vuoksi niin nopeasti ja lopullisesti romahtikin heidän yrityksensä ottaa itselleen hegemonia taistelussa demokratian puolesta. Sen vuoksi romahtikin koko heidän „linjansa” — sovittaa kansan pikkuporvarilliset demokraattiset joukot lokakuulaisten ja mustasotnialaisten tilanherröiden kanssa. Kahden Duuman vastavallankumouksellisen kauden suuri, joskin kieltävää laatua oleva, saavutus onkin tuossa petollisten „kansan vapauden” puolesta „taistelijoitten” vararikossa. Alhaalta-käsin nouseva luokkataistelu heitti nuo ministeriöeteisten sankarit yli laidan, muutti heidät johdon tavoittelijoista perustuslaillisella lakalla kevyesti sivellyn *lokakuulaisuuden tavalliseksi lakeijoiksi*.

Ken ei yhä vieläkään näe tuota liberaalien vararikkoa, liberaalien, jotka kokeilivat käytännössä kelpaavaisuuttaan taisteilijoiksi demokratian puolesta tai ainakin taisteilijoiksi demokratian riveissä, hän ei ole ymmärtänyt kerrassaan mitään kahden Duuman poliittisesta historiasta. Porvarillisen demokratian tukemista koskevan ulkoopitun formulalan järjetön kertaaminen muuttuu tuollaisilla ihmisillä vastavallankumoukselliseksi nyyhkyttelyksi. Perustuslaillisten illusioiden romahtamista sosialidemokraattien ei pidä surra. Heidän pitää sanoa kuten Marx sanoi vastavallankumouksesta Saksassa: kansa voitti sen, että menetti illusionsa⁴⁹. Porvarillinen demokratia Venäjällä voitti sen, että menetti kelvottomat johtajat ja raihnaat liittolaiset. Se on sitä parempi tämän demokratian poliittiselle kehitykselle.

Proletariaatin puolueen tehtäväksi jää huolehtia siitä, että laajat joukot mietiskelisivät syvällisemmin vallankumouksemme ja vastavallankumouksemme antamia runsaita poliittisia opetuksia ja lujemmin omaksuisivat ne. Itsevaltiutta vastaan käydyn rynnäkön kausi kehitti proletariaatin voimia ja opetti sille vallankumoustaktiikan perusteet, näytti joukkojen välittömän taistelun menestyksen

ehdot, taistelun, jolla vain voidaankin hankkia vähänkin vakavampia parannuksia. Proletariaatin voimien valmistamisen, sen kasvattamisen ja järjestämisen pitkä kausi kävi niiden satojen tuhansien työläisten esiintymisten edellä, jotka antoivat kuolettavia iskuja Venäjän vanhalle itsevaltiudelle. Pitkäaikainen, näkymätön työ proletariaatin luokkataistelun kaikkien ilmenemismuotojen johtamiseksi, työ lujan ja horjumattoman puolueen luomiseksi kävi todella joukkoluontoisen taistelun purkauksen edellä ja loi edellytykset tuon purkauksen vallankumoukseksi muuttamiselle. Ja nyt on proletariaatin, kansan esitaistelijan, lujitettava järjestönsä, puhdistettava itsestään intelligenttimäisen opportunistin kaikkalainen home, yhdistettävä voimansa yhtä määrätietoiseen ja hellittämättömään työhön. Tehtävät, joita historian kulku ja laajojen joukkojen objektiivinen tila on Venäjän vallankumoukselle asettanut, ovat ratkaisematta. Uuden, yleiskansallisen poliittisen kriisin ainekset eivät ole hävinneet, vaan päinvastoin vielä syventyneet ja laajentuneet. Tuon kriisin koitto asettaa proletariaatin jälleen yleiskansallisen liikkeen johtoon. Tuohon tehtävään täytyy sosialidemokraattisen työväenpuolueen olla valmis. Ja sillä maaperällä suoritettu kylvö, jonka vuoden 1905 ja sitä seuraavien vuosien tapahtumat ovat möyhentäneet, antaa kymmenen kertaa paremman sadon. Kun muutamia tuhansia työväenluokan tietoisia eturivin ihmisiä käsittävän puolueemme mukaan lähti vuoden 1905 lopussa miljoona proletaaria, niin nyt puolueemme, johon kuuluu kymmeniä tuhansia vallankumouksen koettelemia ja itse taistelussa työväenjoukkoihin kiinteämmin sitoutuneita sosialidemokraatteja, vie mukanaan kymmenisen miljoonaa ja nujertaa vihollisen.

Venäjän työväenliikkeen sosialistiset sekä demokraattiset tehtävät tulivat vallankumoustapahtumien vaikutuksesta verrattomasti selvemmiksi, asettuivat etualalle erittäin päivänpolttavina. Taistelu porvaristoa vastaan nousee korkeampaan asteeseensa. Kapitalistit yhdistyvät yleisvenäläiseksi liitoiksi, yhtyvät kiinteämmin hallitukseen, useammin ottavat käytäntöön taloudellisen taistelun äärimmäisimpiä keinoja aina joukkoluontoisiin työnsulkuihin saakka „taltuttaakseen” proletariaatin. Mutta vainotoimenpiteet ovat pelottavia vain aikansa eläneille luokille, proletariaatti taas kasvaa lukumääränsä ja lujutensa puolesta sitä nopeam-

min, mitä nopeampia ovat herrojen kapitalistien menestykset. Proletariaatin voittamattomuuden takeena on sekä Venäjän että koko maailman taloudellinen kehitys. Porvaristo alkoi vasta vallankumouksessamme muodostua luokaksi, yhtenäiseksi ja tietoiseksi poliittiseksi voimaksi. Sitä menestyksellisemmin lähtee sujumaan myös työläisten järjestäytyminen koko Venäjällä yhtenäiseksi luokaksi. Sitä syvempi tulee olemaan pääoman maailman ja työn maailman välinen kuilu, sitä selvempi tulee olemaan työläisten sosialistinen tietoisuus. Rikastuttuaan vallankumouksen kokemuksista käy sosialistinen agitaatio proletariaatin keskuudessa määritellymmäksi. Porvariston poliittinen järjestäytyminen on paras sysäys sosialistisen työväenpuolueen lopulliseen muovautumiseen.

Tämän puolueen tehtävät taistelussa demokratian puolesta saattavat herättää tästä lähtien kiistoja vain „myötmielisten” intelligenttien keskuudessa, jotka suoriutuvat menemään liberaalien luo. Työläisjoukoille nämä tehtävät ovat vallankumouksen tulella käyneet kouraantuntuvan selviksi. Että porvarillisen demokratian, joka on historiallinen voima Venäjällä, perustana ja ainoana perustana ovat talonpoikaisjoukot, sen proletariaatti tietää kokemuksesta. Näiden joukkojen johtajan tehtävää taistelussa maaorjuuttajatilanherröja ja tsaarin itsevaltiutta vastaan proletariaatti on jo täyttänyt yleiskansallisessa mitassa eivätkä mitkään voimat pysty nyt työntämään työväenpuoluetta syrjään tältä oikealta tieltä. Liberaalisen kadettien puolueen osa, kadettien, jotka suuntasivat demokratian lipun varjolla talonpoikaiston lokakuulaisuuden siipien suojaan, on näytelty, ja yksinäisistä vaikertelijoista välittämättä socialidemokratia tulee jatkamaan työtään tämän liberaalien vararikon joukoille selittämiseksi, sen selittämiseksi, että porvarillinen demokratia ei voi täyttää tehtäväänsä, ellei se lopullisesti puhdistaudu liitostaan lokakuulaisuuden lakeijain kanssa.

Kukaan ei voi nykyään sanoa, minkälainen on porvarillisen demokratian tuleva kohtalo Venäjällä. Mahdollista on, että kadettien vararikko johtaa demokraattisen talonpoikaipuolueen muodostumiseen, todella joukkopuolueen muodostumiseen, eikä sellaisen terroristien järjestön, jollaiseksi sosialistivallankumoukselliset ovat jääneet. Mahdollista myös on, että pikkuporvariston poliittisen yhdistymisen

objektiiviset vaikeudet estävät tällaisen puolueen muodostumisen ja jättävät talonpoikaisen demokratian pitkäksi ajaksi nykyiseen löysään, muodottomaan, kiisselimäiseen trudovikkilaisen massan tilaan. Kummassakin tapauksessa linjamme on sama: karaista demokraattisia voimia kaikenlaisten horjuntujen armottomalla arvostelulla, leppymättömällä taistelulla sitä vastaan, ettei demokratia liittyisi liberalismiin, joka on osoittanut vastavallankumouksellisuutensa.

Mitä pitemmälle taantumus menee, sitä enemmän riehuu mustasotnialainen tilanherra, mitä enemmän hän alistaa alaisekseen itsevaltiuden, sitä hitaammin tulee tapahtumaan Venäjän taloudellinen kehitys ja sen vapautuminen maaorjuuden jätteistä. Ja se merkitsee: sitä voimakkaammin ja laajemmin tulee kaupungin ja maaseudun pikkuporvariston joukoissa kehittymään tietoinen ja taisteluhenkinen demokratiismi. Sitä voimakkaampaa tulee olemaan joukkovastarinta nälkää, väkivaltaa ja häväistystä vastaan, johon loka-kuulaiset talonpoikaiston tuomitsevat. Sosialidemokratia pitää huolen siitä, että demokraattisen taistelun kiertämättömän nousun aikoihin tullessa liberaalisten karrieristien kopla, jota nimitetään kadettipuolueeksi, ei voisi enää hajottaa demokratian rivejä ja kylvää sekasortoa sen riveihin. Joko kansan kanssa tai kansaa vastaan,—tämän vaihtoehdon on sosialidemokratia asettanut jo kauan sitten kaikenlaisille vallankumouksen „demokraattisten” johtajain osan tavoittelijoille. Tähän mennessä eivät kaikki sosialidemokraatit ole osanneet johdonmukaisesti noudattaa tätä linjaa; eräät ovat antaneet liberaalisten lupauksen pettää itseäänkin, eräät ovat sulkeneet silmänsä näkemästä noiden liberaalien vehkeilyjä vastavallankumouksen kanssa. Kummankin edellisen Duuman kokemus on nyt meidät valistanut.

Vallankumous opetti proletariaatin joukkotaisteluun. Vallankumous osoitti, että taistelussa demokratian puolesta proletariaatti voi viedä mukaansa talonpoikaisjoukot. Vallankumous liitti lujemmin yhteen puhtaasti proletaarisen puolueen karistaen siitä pois pikkuporvarilliset ainekset. Vastavallankumous vieroitti pikkuporvarillisen demokratian yrityksistä etsiä itselleen johtajia ja liittolaisia liberalismista, liberalismista, joka pelkää joukkotaisteluun pahemmin kuin tulta. Nojautuen näihin tapahtumien

---

antamiin opetuksiin voimme sanoa rohkeasti mustasotnia-
laisten tilanherrojen hallitukselle: jatkakaa samassa hen-
gessä, herrat Stolypinit! Me tulemme korjaamaan sen
hedelmät, mitä te kylvätte!

„Proletari“ № 17,
lokakuun 20 pnä 1907

Julkalstaan „Proletari“ lehdessä
tekstiin mukaan
